

LBRIS

We know
books

EUGEN BARBU
Greapa

Prefață de Alexandru Dumitriu

LITERA
București

Cuprins

<i>Patria literaturii lui Eugen Barbu</i> (Alexandru Dumitriu).....	5
Groapa	23
Nuntă	31
Iepe de şişic	75
Lume	103
Didina	151
Ghetele	160
La spovedit	171
Moartea lui Marin Piscică	187
Ramazanul	193
Pomana lui Mielu	214
Sinefta	228
Nea Fane	239
Balul meseriaşilor	245
Săptămâna brânzei	260
„Rudele“ lui Bică-Jumate	269
La pârnaie	279
Aia mică	308
La Borţoasa	338
Priveghi	350
Stăpânul	363
Stere	387
În câmp la „Căţelu“	406
Morcovii	419
Vânzarea	429

Peste rufe fâlfâia seara. Omul se opri. Gunoierii se întorceau grămadă.

Trecură mai departe.

– Noroc, șefule! aruncă unul.

– Noroc!

Grigore era îndesat, vânjos, îmbrăcat cu o haină groasă și pantaloni strânși pe pulpe. Mijlocul și-l sugrumase cu o curea lată de piele, bătută în ținte.

Ședea și privea locul cu palmele la spate. Cerul se întuneca. Orașul scânteia îndepărtat. În iarba fierbinte mișuna vântul de vară. Gunoierii aprinseseră focul. Fumul înecăcios acoperi pământul tare.

Se descălțară. Aveau tălpile negre, tăiate și pline de răni. Le perpeleau la căldură. O ceată de câini îi înconjură. Erau mari cât niște viței, flocoși și răi. Lătrară spre groapă și se repeziră către marginile ei înalte.

Grigore nu se întoarse. Haita se opri mârâind. O femeie trecută și osoasă, aplecată de șale îi alungă din preajma lui și se depărtă. Dulăii își scuturau lațele, mușcându-și puricii din blănilor vechi.

– Huo! Na! strigă nevasta și aruncă bolovani după ei.

Ceata se împrăștie. Se strânse apoi mai departe.

Gunoierii beau țuică, plescăind din buzele arse de tutun. Sticla trecea din mână în mână. În jur se răspândi mireasma de prună veche, dulce-amăruie. Cel mai bătrân sorbi de-a-n picioarele, ștergându-și barba cu mâna lată și păroasă. Muierea se uita la el, așteptându-și rândul. Le puse dinainte blide de tablă în care aburea o fiertură.

Nu mai vorbi nici unul. Mestecau repede, cu poftă. Se auzeau lingurile izbite.

Grigore îi privi cu coada ochiului. Ceilalți ședeau pe vine în jurul mesei cu trei picioare, luminați de flăcările focului. Aveau fețe ascuțite, prelungi. De sub șepcile murdare le ieșea părul întunecat pe frunțile înguste și, sub cozoroace, privirile lacome nu slăbeau zeama din talere. Ciofăiau neîntrerupt, urmăriți de câini. Măinile murdare apucau cu îndemănare. Dulăii se apropiară, încăierându-se. Femeia le aruncă o bucată tare de pâine. Se iscă o bătălie înfricoșătoare. Trupurile animalelor se încordară, ochii lor galbeni sclipeau, se sfâșiară urlând, își apucară beregățile, căzură unul peste altul și căutară zadarnic. Oamenii râdeau, asmuțindu-i cu alte bucăți, pe care le zvârleau din ce în ce mai departe.

Se lăsase răcoarea. La picioarele lor rămăsese doar o spuză roșie, pierită. Fumau sprijiniți în cozile lopeților. Erau osteniți și strânseseră paiele rare din jur. Se lungiră unul câte unul pe pământ. Împrejur mirosea a bălegar încins.

Începea o noapte liniștită. Câinii se ogorâră lângă gunoierii. Îngenuncheară pe labelle dinainte, mișcând cozile groase și hămăiră scurt, stins. Încet, își lăsară capetele lungi și mândre pe gheare și moțairă cu ochii deschiși.

Femeia îmbuca deoparte. Se uita rar spre Grigore și întingea miezul de pâine în resturile răcite.

Se auziră cocoșii din mahalalele vecine. Dinspre câmpul întins și pustiu al Cuțaridei, mai răzbeau înjurăturile căruțașilor. Gloadul răsuna sub copitele cailor. Într-o parte se deslușeau câteva străzi înguste cu case joase.

Când își adusese aici Grigore nevasta și lopata să-și sape bordeiul, împrejur nu era țipenie de om. Un an de zile păzise singur tinichelele gropii și gura ei adâncă. De primăvara până dădea viscolul, mai schimba o vorbă, două cu gunoierii. Ăștia erau niște hândrălai de la țară, cam leneși și hoți, slugărind Bucureștiul, cărând tot ce lepăda orașul. Mureau de tineri, loviți de offică. N-aveau Dumnezeu, nici prieteni, nici neamuri. Trăiau cu muieri fără căpătâi ca și ei. Acestea le lepădau copiii prin șanțurile Cuțaridei. Altfel, băieți veseli. Soseau dimineața la rampă, fluierând și înghiontindu-se, împingând tumbăraiele grele, pline de gunoaie. Pe umeri, purtau mături lungi de nuiele. Desculți și flămânzi, beți și răi, trebuia să țipi la ei ca să te asculte, că și el avea o socoteală aici, lua leafă de la stat, păzea lucruri.

Când se mai îmbătau, haidamacii îi spuneau printre dinți:

– Vătaf puturos, de ne mănânci pâinea și sudoarea, o să te tăiem, o să-ți scoatem mațele afară!

Dumnezeu îl știa câte făcuse pentru ei. Aglaia, nevastă-sa, le mai dădea câte ceva de mâncare, își rupea de la gură, că-i știa amărâți.

– Să fie de sufletu mării, zicea, și bătea o cruce mare, aplecându-se de șale până în pământ.

Gunoierii mâncau cu lăcomie, își ștergeau gurile sălbatic și mormăiau câte o înjurătură. Unii îl bănuiau că are bani ascunși și i-o spuneau privindu-l cu ochii lor răi. Bătrânul nu le răspundea. Era tăcut și mâhnit. N-avea nici el prea multe: un bordei c-un pat, în care împletea iarna mături, și, afară, câmp cât vrei. Primăvara semăna roșii și pe la mijlocul verii le păzea să nu le mănânce câinii, flămânzi și ăștia, gata să apuce ce le cădea sub fălci. Ținea o condică. În ea scria câte camioane de gunoi soseau la rampă, făcea socoteala chivuțelor care adunau trențe pentru o fabrică de textile și strângea sticle sparte împreună cu muierea. Punea ban pe ban să-și cumpere un loc mai la față spre Grivița, să-și ridice o casă când n-o mai putea să muncească. Omul zgâreit, de credință, nu spunea un lucru de

două ori. Văzuse lume cât nisipul mării, era mâncat și de bine, și de rău. Până la urmă îi îmblânzise. Adunase vreo trei pe lângă el, le ajutase să-și sape câte un bordei și le botezase copiii.

Cât șezuse singur îi fusese mai greu. Acum ținea o nevăastă slută, de vorbea și nu mai isprăvea. El, mut. Când ieșea o vorbă din gura lui, răsărea soarele. În mormântase mulți, era sărac și silnic. Între sprâncenele negre i se săpase semnul posomorârii. Avea ochii duși în fundul capului. În ei mocnea mereu un foc neostenit. Iute și mândros, nu se lăsa înșelat la socoteli. Când se mai întindea câte unul la vorbă, ridica o palmă grea. Era de ajuns.

Pe urmă mai veniseră oameni. Mahalaua se lărgise spre marginea gropii, de-a lungul drumului Cuțaridei. Lume nevoiașă, ceferiști de lucru la stat, meseriași pe banii lor, niște zidari, plini de copii, cu femei frumoase și parșive, un negustor care ridicase odăi de zid și deschisese cârciumă la rampă, un frizer, un croitor cu atelier și ucenic; semăna a așezare, nu-i mai era frică iarna când cădeau viscoalele.

Spre malurile de lut ale gropii nu se îndesa nimeni. Anii treceau pe neștiute. Încet, încet, maidanul se umpluse într-o parte. Nu mai cunoșteai. Se ridicau case de lut, se croiau străzi noi și soseau alți vecini. Se numea că nu mai e singur. Începuse să-i cunoască pe fiecare după nume, bea cu ei la cârciumă, se împrietenisera, se ajutau unul pe altul, că așa-s oamenii săraci: își cred unul altuia mai repede. Cei mai mulți lucrau la Căile Ferate, Grigore îi vedea când plecau la treabă. Își dădeau bună dimineața, și seara se întâlneau în prăvălia negustorului, ciocnind câte un ciocan de rachi. Necăjiți și ăștia, aveau copii mulți, nu se ajungeau cu banii, nu le era ușor să trăiască. Puneau țara la cale, se mai certau, oricum, erau săritori, nu te lăsau la vreun necaz.

Când se strica timpul, se culcau devreme, osteniți. Rămânea cu baba lui. Plecau și gunoierii în județ la ei, să se pună pe trai. Până primăvara nu-i mai vedeai. Aglaia strângea ce mai avea pe afară, cumpărau de la Obor un sac de făină și unul de

mălai, două sute de chile de cartofi, așezau murături la butoi și așteptau amândoi iarna. Salcâmii rari ai Cuțaridei îngălbeneau. Frunza lor rotundă suna trist seara. Câmpul învinețea. Ierburile opărite în vipiile verii se măcinau. Din cerul leșiatic cădea câte un stol de brabeți, împrăștiindu-se pe pământul tare. Nu mai soseau nici căruțele. În noiembrie, toată frumusețea aceea pălită se despuia. Maidanul își schimba culoarea. Scoarța roșcovană căpăta o dungă cum e fierul care străbătea burta de buruieni uscate. Lumina albicioasă a soarelui abia sticlea.

– Vine *bălana*... îi spunea nevastei.

Îl dureau genunchii, și ăsta era semnul lui. Privea norii. Șeile lor albe se târau spre apus. Pielea întinsă pe ciolanele-i lungi se încrețea de frig. Grigore își chema găinile.

– Hai la tata, domnișoarelor, hai la tata...

Le număra și le închidea într-o magazie.

În câteva zile frigul se întetea. Cerul cădea peste malurile sălbătice. Pustiu loc! Își mai găsea de lucru pe afară, asculta ropotul mărunț al ploilor nesfârșite și i se făcea somn. Pământul dimprejur luea stins în lumina sfârșitului de noiembrie. Cuțarida încremenea într-o tăcere de moarte. Ziua tulbure, ca rachiul, pierea pe la cincii. Soarele nu mai încălzea. Rămânea mai mult o lumină gălbuie. Cădeau brumele. Ploile conteneau. Buruienul se înnegrea.

Apoi nopțile se limpezeau. Cerul avea o șiră verde de stele. Dinspre răsărit, peste malul stingher se pornea un crivăț furiș, scormonind tulpinile mătrăgunei. Vântul culca scaieții, urca râpile tunse și mătura praful cărămiziu al maidanului. Salcâmii uscați răsunau. Gerul apăsa. Aglaia aprindea focul într-o sobă de tuci, înnegrită de funingine, și bordeiul lor se încălzea. Atunci îi plăcea bărbatului să-și aprindă o lulea îndesată cu tutun negru, iute și să deschidă gura.

După aceea, cădea zăpada. Întâi, vremea bolea, umed. Frigul scădea. Începea să ningă mărunț. Peste Cuțarida se așternea o pulbere albă. După o zi, nămeții acopereau groapa și câmpul. Mahalalele vecine se mistuiau. Auzeau numai câinii, afară,

scuturându-și blănille de ușa bordeiului. Noaptea, urlau spre adâncuri, înspăimântător.

Nu mai ieșeau. Grigore se apuca să împletească mături. Avea strânse de cu vară grămezi de nuiele de vișin. Aglaia uda într-o oală rafie și-i ajuta. Bătrânul se înfolela într-o flanelă mițoasă de lână țigăie și înțepenea ceasuri întregi pe scaunul său. Nevasta îi fierbea ceai, timpul trecea repede. Veneau nopți lungi, nesfârșite.

Asta până sosea primăvara.

Noaptea Grigore auzea lunecarea tăcută a gunoaielor. Pe acoperișul bordeiului se topea zăpada. Bătrânul simțea cum tot pământul acela sterp se trăgea mai spre fund, așezându-se strat peste strat. Ieșea afară și chema câinii. Ceata se aduna împrejur. Privea mahalaua adormită și cerul limpezit. Stelele călătoreau peste Cuțarida. Dinspre groapă adia vântul de martie. Își aprindea luleaua și aștepta ivirea zorilor.

Dulăii se așezau pe labe și moțâiau.

Spre dimineață răsunau strigătele ascuțite ale cocoșilor. Se chemau de departe peste câmpul sur. Urechile lui bătrâne auzeau umbletul furiș al unor oameni. Către fundul gropii se mișcau umbre aplecate. Câinii tresăreau în somn, ridicau capetele, dar nu lătrau.

Se întorceau hoții.

Grigore punea mâna pâlnie la gură și striga:

– Care ești, mă, acolo, măăă?

Nu răspundea nimeni.

Trecuseră zile după zile, unii muriseră, el văzuse nunți și petreceri, copiii mahalagiilor crescuseră sub ochii săi bătrâni, își aducea aminte de un foc ce mistuise casele, de niște întâmplări de care mai râdea și acum, că așa e viața, ca o panoramă...

Nuntă

Stere nu mai scăpase de gura muierii: nu și nu, că să-l însoare. Aglaia îl știa de când sosise la groapă cu omul de măsura loturile. În vremea aia, Cuțarida era aproape deșartă, o adunătură de case spre Grivița. Cărciumarul și-a ales locul, a dat bacșiș celui care venise cu el și s-a apucat să-și ridice singur prăvălia, o magherniță de lemn. Strânsese vreo trei ciocane de rachiu, câteva sticle și un butoi de vin acrișor, vânzându-l în câteva zile gunoierilor. Aceștia se bucuraseră că le aducea cineva băutură la îndemână. Stere era tânăr și ager, cam duhos, nedezlegat la limbă, nu-și vindea lesne sufletul. Muncea cât șapte, își spăla singur, mânca ce da Dumnezeu, se chinuia să agonisească ceva, să iasă din sărăcie. Sănătos, sănătos, da totul la spate, nu se încurca. Avea o privire de pune omul jos, hăndrălăii nu ridicau colțul. Îi plăcuse și lui Grigore. Într-un an împrejmuisse dugheana, mai înmulțise capitalul, se cunoștea că avea școală de negustor.

Bătrânul îl ispitise, că se ajuta cu el; aflase că e băiat de la țară, sărac. Slugărise la un jupân prin Lipscani de la doisprezece ani, învățase meseria. Când se făcuse de armată, acesta îi spusese:

– Du-te să te încălțe ăia, să te mai deprinzi și cu alte rele, să vezi și tu ce-i pe lumea asta, și, când oi veni înapoi, te fac om!

Și așa fusese. Se canonise doi ani și pentru stat, căpătase grad de sergent pentru vrednicia lui și se întorsese la stăpân.

Cu ce avea strâns din slugăreală, cu ce mai dosise, putea să-și cumpere un lot de casă mai spre marginea orașului și să deschidă prăvălie.

La plecare, domnul Pandele Vasiliu îl chemase la el în odăi și-i dăduse un scaun. Era pentru prima oară când se întâmplase.

– Stai colea și ascultă, îi zisese. Acu, ai terminat cu mine. Na banii tăi, numai minte bună să ai! Eu îmi iau mâna de pe tine. La mine au slujit mulți. Au avut ce învăța, când mă văd își scot pălăria. Unii zic că sunt zgârcit și-al dracului. Oi fi, că așa trebuie să se poarte stăpânii. O palmă, două, merge. Unde dă jupânul, crește! Ce să te mai învăț? Ia-o încet, de la mic la mare! Fii cu ochii în patru! Se deschid cartiere noi, acolo e câștigul. Dacă ești șmecher, banul crește, face pui! Lasă-i pe alții să petreacă, o să-ți vie și ție rândul. Te uiți că ți-am dat cam puțin pentru cât ai muncit? Să faci la fel. Slugii să nu-i întinzi mâna și să nu-i lași decât atât cât să răsuflă, altfel nu te mai respectă. Cumpără un loc și ridică o magherniță, pune o firmă, plătește statului ce-i al lui și nu te mai odihni! Prost nu ești, vrednic te știi, nițel noroc să ai, și atât! Dacă te mai încearcă vreo nevoie, ai să mă găsești.

I-a pupat mâna și-a plecat.

Tot în timpul asta murise și taică-su. A stat vreo două săptămâni între ai săi, până l-au înmormântat și au împărțit ce sărăcie le lăsase răposatul. A răsuflat ușurat la plecare. Lipsise atâția ani, nu-l mai lega nimic de pământul muncit de surorile lui, niște alea urâte, spetite de muncă, rele de gură și dușmănoase. Locul său era în altă parte. La oraș, banul se câștiga mai lesne și se cheltuia mai repede. Se spurcase la o viață ușoară, nu mai avea ce să caute la țară.

De la gară, tocmai la primărie se oprise. Cunoștea. A urcat scările, s-a dus la serviciul vânzări-cumpărări și funcționarii i-au întins pe masă o hârtie pe care era desenat orașul. A ales un loc spre Tarapanaua Filantropiei, la groapa lui Ouatu,

unde se ridica o mahala nouă. A umblat apoi pe la tribunal să încheie actele, a plătit și nu i-a rămas decât să se ducă să-și vadă metrii cumpărați.

Așa s-a întemeiat. Lucrurile au mers mai greu la început, până învățară trecătorii locul. Băutura e lucrul dracului. După o săptămână nu mai avea loc de ei în dugheană, că pofta vine mâncând și, de vreme ce li se așezase cârciuma în drum, era greu s-o ocolească.

Adusese un tâmplar de-i făcuse rafturi și tejghea, și cu ce bani îi mai rămăsese cumpărase câteva mese și scaune. Împodobise apoi lemnele vopsite cu hârtie colorată, tăiată pe margini cu foarfecele și atârname la geam de două sfori sticle pline pe jumătate, să vadă curioșii ce fel de marfă vinde. Cărase cu Grigore nuiele și împletiseră împreună un șopru deasupra ușii. Acolo se tolăneau vara câinii la umbră și beau căruțașii. Mai cumpără o lampă, tot pe băutura, de la un mușteriu cu nărav, și seara lumina ei trăgea oamenii ca ața. Cu timpul învățară și șoferii drumul cârciumii. Ăștia aveau bani și nu se uitau. Vestea că a deschis unul prăvălie în gura gropii se lăți. Aflară și oltenii de cărau zarzavat în mahalalele vecine. Stere ținea țuică bună, beai și-ai mai fi băut. Cârciumarul părea om cinstit, deși o mai boteza câteodată.

Avea un rumân tocmit care-i aducea vin. Posomorât și ăsta, oprea carul, pornit tocmai din fundul Olteniei, desfăcea hamurile, dădea cailor de mâncare și descărca butoaiile fără să spună o vorbă. La urmă se așeza pe un scaun și aștepta dreptul lui până la ultimul ban. Număra miile, le ascundea într-un brâu gros și după ce spunea: „Ei, noroc să dea Dumnezeu!” se urca iar pe leagănul de lemn și o lua înapoi.

În câteva luni trebuise să mai facă o odaie alături. O lume amestecată îi umplea prăvălia: mecanici, gunoieri, șoferi, samșari în trecere prin marginea aceea a Bucureștiului, unii – negri de soare, cu fețele supte și uscate de vânt, alții – plini de ulei, cu hainele pătate. Gălăgioși și veseli, gustau rachiul, le plăcea, mai cereau. Limbile se dezlegau repede. Înjurau și băteau cu pumnii

lor mari în tejgheaua șubredă. Câte unuia i se făcea a hartă, de-abia îl scoteau ceilalți pe ușă, să nu-l supere. Când însera, soseau cei de la rampă. Cu muieri cu tot, cu gătlejele uscate de fumul gunoaielor, osteniți. Șoferii întorceau camioanele, trânteau ușile de tablă și năvăleau să se răcorească. Hainele miroseau a resturi încinse, dar nimeni nu se sinchisea. Aburul țuicii era mai puternic. Ciupeau în treacăt femeile de spate și goleau împreună cinzecurile. După câteva înghițituri, o lene binefăcătoare le cuprindea trupurile, râdeau cu bunăvoință, prostește, scoteau banii murdari și-i așezau pe mesele ude, și mai cereau. Hârțiile se adunau în tejgheaua negustorului. Își mai făcuse o magazie, un pat ca lumea, era mulțumit. Mai cumpăraseră două butoaie, pânză de un șorț, pe care i-l croise Aglaia, nu obosea stând în picioare toată ziua. Se chinuia mai mult noaptea. Se scula din ceas în ceas și dădea târcoale prăvăliei. Locul era pustiu, îi era frică. Când auzea câinii de la bordeiul lui Grigore, parcă se mai liniștea. Pripășise vreo două javre la ușa lui, să-l scoale dacă simt om străin, dar dulăii erau mai mult călători, nu trăgeau la casă de om gospodar, când îi căuta erau fugiți.

Iarna, spre groapă nu-și mai făceau drum decât negustorii sau lăptarii. Aceștia treceau cu săniile peste Cuțarida. Stere își găsea de lucru. Repara butoaiele, le păpura, nu sta un ceas. Când se ogoiau viscoalele, bătea drumul spre bordeiul lui Grigore. Mai vorbeau să treacă timpul, se amesteca și muiera.

– Dar de însurat de ce nu te însori? aruncase Aglaia într-o zi. Chipeș ești, bani, de, slavă Domnului! Negustor, negustor! Om cu situație, ce mai calea-valea...

Și-l iscodise cu ochii ei curioși.

Lui nu-i trecuse prin cap una ca asta.

– Adică de ce să-mi iau eu belea pe cap?

– Ce belea? Nu vezi că te prăpădești? Te-ai înnegrit ca pământul. Ce-i puțin lucru să cari toată ziua basamac la neisprăviții ăștia de mușterii? O femeie te mai spală, te mai calcă, îți mai face o mâncare ca lumea, că om ești și dumneata!

Noaptea se perpelise pe scânduri. Afară ploua. În odăi se făcuse frig. De mult nu mai dormise lângă o femeie. Patul nu i se păruse niciodată atât de tare. Aglaia avea dreptate.

Și-ntr-adevăr, muiera nu se lăsase, umblase câteva săptămâni, se sfătuisse cu niște rude de-ale ei și, în cele din urmă, dăduse într-o fundătură de mahala peste unul Marin Roșioară, cu fată de măritat. Cumetrele – că de la ele aflase – spuneau că omul avea casele lui și atelier. Cu stare, bătrân și serios. Era dogar și meșterea acasă, în curte, când l-a găsit Aglaia.

– Bună ziua, zisese nevasta de la poartă.

Meseriașul s-a oprit cu papura în mână. Om în putere, lucra pe frig afară, numai într-o flanelă.

– Bună ziua, răspunsese și se ridicase în picioare.

O scormonise pe femeie cu privirile, după care ocoli putinele dimprejur și se apropie.

– Cine ești dumneata?

– A lui Grigore, de la groapa Cuțaridei, de-i șef pus de primărie...

Meșterul își scutură șorțul și o iscodi:

– Și ce vrei?

Cocoșata se uitase repede la curtea largă, plină de orătănii, și la drumul măturat de zăpadă. În fund se ridicau trei odăi arătoase, cu geamuri înalte, acoperite cu perdele albe. Se simțea mână de om gospodar.

– N-ai vrea matale să intrăm înăuntru? Că aici nu se poate vorbi, spusese ea cu șiretenie.

Dogarul clătinase capul neîncrezător, apoi îi făcu loc.

– Poftim.

Intrară. Femeia roti ochii împrejur. Casa sclipea de curățenie. Lucrurile stăteau așezate la locul lor fiecare și pereții erau îmbrăcați în velințe grele, colorate. Ici-colo atârnavă fotografii înrămate, și la răsărit, sub icoană, ardea o candelă de sticlă roșie, abia pâlpâind. Mirosea a gutui ținute la căldură, și pe patul înalt, acoperit cu o cergă aspră, dormeau doi motani, care

ridică capetele, leneș, când auziră glasurile. Într-o sobă de tuci mocnea focul potolit. Lumina moale a odăii îi făcea somn.

– Poftim, stai pe scaunul ăsta, zisese Roșioară, punând mâinile pe genunchi și așteptând.

Aglaia se așezase, trăgându-și barizul mai bine pe frunte, potrivit-l și luând-o pe departe:

– Da frumos mai e la dumneavoastră! Se cunoaște că sunteți oameni *vrenici*...

– De, rostise dogarul mulțumit de cele auzite și foindu-se pe locul său.

– Și ești singurel azi?

– Da. A mea a plecat la un maslu cu fata...

– Că pentru asta venisem și eu, se agăță nevasta de vorbele lui.

– Adică pentru ce?

– Parcă dumneata nu știi? Ai sau n-ai față de măritat?

Se lăsase o tăcere stânjenitoare. Muierea tot cu privirile pe lucrurile gospodarului. Socotise pe furiș așternuturile și pernele dolofane, cântărise velințele și lucrurile din jur. N-o mințiseră cumetrele, oameni la locul lor, ce mai vorbă...

– Cum s-ar zice, ai venit în peșit? întrebă în cele din urmă gazda, cu voce stinsă.

Meșterul se înseninase puțin. Își netezea cu palmele pantalonii lustruiți.

– Am un băiat *fain*! Ce băiat!

– De, grabă așa mare n-ar fi. Să mă mai sfătui cu nevasta, s-o întreb și pe fată... E mare de-acum.

Bărbatul avea o față roșie și sănătoasă, luminată din când în când de flăcările focului potolit. Aglaia adulmeca mirosul de lucruri vechi ce stăruia în odăi. Aruncase o ochire peste prag, să vadă ce se mai găsea în casa meșterului. Umbra unui șifonier, lat și scund, ascundea spatele de trestie al câtorva scaune și pâlnia albastră a unui gramofon. Dintr-acolo venea un iz de lemn bun, și muierea, dusă în multe case de oameni, socotise în

gând prețul mobilei, al mesei scumpe din mijlocul camerei și se întrebase cum să facă să afle ce mai cuprindeau lăzile de zestre.

– Vorbește și dumneata cu a dumitale, am să mai trec pe aici, spusese ea. Nu-ți aduc eu cine știe ce golăneț, că sunt femeie în toată firea.

Și-i povesti câți oameni au făcut casă de pe urma ei, pe câți îi cununase și câți îi aduceau daruri la lăsata-secului.

Vorbea cu însufletire, repede, aproape fără să răsuflă. Auzise el de Mihalache Tobă, de era negustor la Tarapana? Ea îl înșurase! Dar de domnul Ilie Mitarcă, impiegatul de la mișcarea Grivița-vagoane? Tot ea îi pusese cununile. Și de câți alții care n-o mai scoteau din *săru mâna*, *coană Aglăițo!* că mult bine le făcuse.

Dogarul o ascultase și după aceea spusese blând:

– Bun, eu de unde să știu? Dacă e să ne înțelegem, ne înțelegem noi.

– O să vin și cu băiatul, să-l vedeți și dumneavoastră, să-l vadă și fata...

– Da cu ce se ocupă? Ce face?

– Cine?

– Băiatu ăsta de care-mi vorbești...

– A, domnu Stere! Ehe, ditamai negustorul!

– Negustor?

Se gândi o clipă.

– Om cu bani atunci.

Se bucura.

– Eu cu a mea mă gândeam s-o ia unul de la gară. Aia-s oameni serioși, cu bază! Merge serviciul: îl scoli la șase, îi faci o cafea: „Du-te, bărbate, la treaba ta, eu îmi văd de-ale mele!“ Vine la prânz, îi dai de mâncare, îl lași să doarmă oleacă, îl pui pe urmă să mai robotească prin curte. Vine seara: „Hai, bărbate, să ne culcăm!“ Așa aș vrea eu, că așa am trăit treizeci de ani cu nevasta. Trebuie apoi să ne gândim și la bătrânețele noastre, că, uite, am încăruntit și nu vreau să ne fie degeaba.

Muierea îl ascultase.

– Păi de asta să nu ai dumneata grijă, că băiatu nu-i orice terchea-berchea! *Vrenic* de nu-l încape pământul, sârmă de om, scapără locul sub el! Vorba e: ce să-i spun? Să știe și el la ce vine.

Bătrânul tot se mai codea.

– Să vedem, să ne înțelegem, și pe urmă...

– Ei, și dumneata...

– De, ce să zic? I-aș da casele cu act dotal, dar numai dacă-i băiat bun.

– Casa?

– Da. Cu tot ce vezi: are în față o marchiză, odăile, trei magazine, pentru ea le-am făcut. După moartea noastră, a bătrânilor, lor să le rămână, să le stăpânească sănătoși...

– Dar trusău...

– Îi dau și trusău: șase cearșafuri de madipolon, șase fețe de pernă, pat, scaune, masă, mă rog dumitale, tot ce trebuie la casa omului. Numai cuminte să fie...

Pețitoarea se ridicase.

– Bine, săptămâna viitoare sunt cu el aici, o să-ți trimit vorbă să fie și a dumitale de față, și fata, să facem vederea, cum s-ar zice.

Meșterul o dusese până la poartă. Pe drum, Aglaia se gândise că ar fi trebuit să-l mai toace. Îi plăcuseră casele și ar fi vrut să-l vadă însurat mai repede pe Stere. Privise în urmă. Gospodarul avea curte răsărită, cu gard vechi de cărămidă și poartă de fier, ca la oamenii pricopsiți.

Cărarea se ștergea în zăpada murdară. Spre maidan, cădeau ciorile în stoluri dese, croncănind a ninsoare. Se lăsau pe crusta lucioasă, căutând smocurile rare de buruieni, apoi se ridicau chemându-se. Grăbise pasul. Cerul avea un tiv de oțel spre miazănoapte și își spusese că iar o să ningă. În câmp se auzeau roțile căruțelor alergând pe drumul desfundat al Griviței, un fluierat prelung de osii neunse, amestecat cu zgomotul copitelor care loveau glodul înghețat. Mirosea a paie putrede, și frigul

o învăluisse, pătrunzându-i prin fustele largi. Orașul își aprindea în depărtare luminile verzui.

Zărise gardul lui Stere. Câinii de la bordeiul lor lătrară, apoi îi ieșiră înainte, gudurându-se. Grigore arunca zăpada făcând cărare spre rampă.

– Ei? o întrebă.

Femeia răsuflase, intrară în bordei și îi povesti pe scurt că socrul e om la locul lui, că ar da fata și că ea crede că o să-l căpătuiască pe cârciumar.

– Bun, bun, mormăia bătrânul. Dar lui i-o plăcea? Că n-a văzut-o!

– De, e cam pădureț. N-o să ceară cine știe ce. Dacă are avere, lui ce să-i mai pese? Tot două picioare! Cum o fi, cum n-o fi, să-i facem omului un rost...

Când a auzit, Stere s-a însuflețit. De fapt, lui bani i-ar fi trebuit. Și-ar mai fi luat un loc, ar fi zidit o cârciumă cu pivniță, ca lumea, să aibă unde ține butoaietele, câteva odăi sănătoase...

– Ar fi bine, zisese.

– Nu-i așa?

– Aș mai pune și eu și ne-am face un rost, cum îmi place mie, c-am auzit că ar fi cumpărat unii locuri pe aici, zilele astea. Începe să miște. Crește mahalaua.

– Centru o să fie groapa asta a noastră, se fudulise Grigore, că eu i-am spus Aglaiei: „Ce știi tu? Țasta e loc cu viitor, măcar că nu mai terminăm noi cu astupatul!”

– Așa e, dădu și muiera din cap. O să fie bine și pentru noi.

– O să fie, coană Aglăițo! Să dea Dumnezeu să pun și eu trei cărămizi una peste alta, să mai cumpăr câțiva metri de loc și nu vă uit.

– Să nu ne uiți, că ești ca al nostru!

– Ca maica-mea, sărut mâna, și domnu Grigore, o dată om!

Fața cârciumarului se luminase de un surâs. Își adunase palmele lângă sobă. Afară începuse să ningă. Aglaia mai vârase un lemn de salcâm în foc.